

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Udlændinge- og Integrationsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 30. september 2024
Kontor: Straffuldbyrdseskontoret
Sagsbeh: Nikolaj Mielcke Siekstele
Sagsnr.: 2024-08888
Dok.: 3365794

Besvarelse af spørgsmål nr. 484 (Alm. del) fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 484 (Alm. del), som Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. juni 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Helene Liliendahl Brydensholt (ALT).

Peter Hummelgaard

/

Thomas Jørn Rasmussen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 484 (Alm. del) fra Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg:

”Vil ministeren kommentere rapporten fra Amnesty International med titlen ”Sårbare udlændinge bag tremmer” fra juni 2024, herunder gennemgå hver enkelt hovedanbefaling på s. 7, og redegøre for, hvad det vil kræve at implementere anbefalingen samt om ministeren ønsker at justere/ændre regler eller praksis i anledning hver enkelt anbefaling?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Udlændinge- og Integrationsministeriet, der har oplyst følgende:

”1. Det fremgår af den rapport, som der henvises til i spørgsmål nr. 484 (alm. del) UUI, at Amnesty International anbefaler, at Danmark afskaffer brugen af det, som i rapporten benævnes *’migrationsrelaterede’* frihedsberøvelser.

Det fremgår af rapportens afsnit 2, at der med *’migrationsrelaterede’* frihedsberøvelser henvises til frihedsberøvelser efter hjemrejselovens § 16 om administrativ frihedsberøvelse af udlændinge, der ikke har lovligt ophold i landet, og til frihedsberøvelser efter udlændingelovens § 36 om frihedsberøvelse af visse asylansøgere.

Udlændingelovens § 36 indeholder bl.a. regler for, hvornår en asylansøger undtagelsesvist kan frihedsberøves i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om asyl. Det fremgår således bl.a. af bestemmelsen, at en asylansøger under særlige omstændigheder kan frihedsberøves, f.eks. hvis der er risiko for, at den pågældende forsvinder, hvis der er begrundet tvivl om den pågældendes identitet, eller hvis den pågældende modvirker asylsagens behandling.

Hjemrejselovens § 16 indeholder bl.a. regler om, at der så vidt muligt skal ske frihedsberøvelse af udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig her i landet, hvis andre mindre indgribende foranstaltninger, bl.a. inddragelse af pas eller pålæg af

opholds-, melde- eller underretningspligt, ikke er tilstrækkelige til at sikre muligheden for afvisning, udvisning eller udsendelse af den pågældende.

En implementering af Amnesty Internationals anbefaling om at afskaffe brug af '*migrationsrelaterede*' frihedsberøvelser vil således kræve ændring af lovgivningen.

Frihedsberøvelse efter udlændingelovens og hjemrejselovens regler er et centralt redskab i indsatsen for at sikre en effektiv kontrol og registrering af udlændinge, der indrejser i og opholder sig i Danmark uden lovligt opholdsgrundlag. Samtidig er reglerne centrale i forhold til indsatsen for at begrænse sekundære bevægelser af irregulære migranter i EU, for at sikre at en udlænding uden lovligt opholdsgrundlag ikke frit kan modarbejde de danske myndigheder, herunder ved at give urigtige oplysninger, og for at understøtte indsatsen for at udlændinge, som er meddelt afslag på opholdstilladelse eller i øvrigt ikke har lovligt ophold i Danmark, udrejser af landet i overensstemmelse med myndighedernes beslutning herom.”

Justitsministeriet kan for så vidt angår rapportens *anbefaling nr. 3* vedrørende afskaffelse af brugen af disciplinærstraf og isolationsfængsling i Ellebæk oplyse, at det fremgår af udlændingeloven, at en frihedsberøvet udlænding under frihedsberøvelsen ikke er undergivet andre indskrænkninger i sin frihed, end frihedsberøvelsens øjemed og opretholdelse af orden og sikkerhed på anbringelsesstedet nødvendiggør, jf. udlændingelovens § 37 b, stk. 1. Udlændinge, hvis frihedsberøvelse er opretholdt af retten, eller som er varetægtsfængslet efter de særlige regler i udlændingeloven eller hjemrejseloven, er omfattet af varetægtsreglerne med de modifikationer, der følger af udlændingeloven.

Det følger af udlændingelovens § 37 c, stk. 1, at retten på begæring af politiet kan bestemme, at en frihedsberøvet udlænding fuldstændig eller delvis skal udelukkes fra fællesskab med andre indsatte (isolation), hvis dette er påkrævet af hensyn til indhentelsen af oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til udlændingeloven kan gives, eller om udlændingen lovligt opholder sig her i landet.

Frihedsberøvede udlændinge i Udlændingecenter Ellebæk kan i lighed med indsatte i kriminalforsorgens øvrige institutioner ikendes disciplinærstraf, herunder i form af strafcelle. Disciplinærstraffe er et middel til at opretholde orden og sikkerhed og sikre en rimelig hverdag i kriminalforsorgens institutioner. Det kan i den forbindelse oplyses, at reglerne om disciplinærstraf blev revideret sidste år, bl.a. med det formål at nedbringe brugen af strafcelle, idet den øvre grænse for ikendelse af strafcelle blev ændret fra fire uger til som hovedregel højst 14 dage.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet desuden indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der varetager den daglige drift af Udlændingecenter Ellebæk, som har oplyst følgende:

”1. Det fremgår af *anbefaling nr. 2* i rapporten fra Amnesty International, at der ved ankomst til Udlændingecenter Ellebæk skal foretages en individuel, effektiv, systematisk og uvildig lægefaglig screening af personens baggrund og helbredssituation. Yderligere fremgår det, at denne screening skal afdække, om vedkommende har været udsat for tortur eller mishandling i sit oprindelsesland og/eller anden traumatisering.

Af *anbefaling nr. 5* i rapporten fremgår, at de danske myndigheder løbende skal sikre sig, at de indsattes fysiske og mentale helbredstilstand undersøges og dokumenteres af læger, psykologer og psykiatere – med henblik på at sikre, at de frihedsberøvedes ret til sundhed respekteres.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Kriminalforsorgen Øst, som Udlændingecenter Ellebæk organisatorisk hører under.

Det kan oplyses, at alle nyindsatte frihedsberøvede ved ankomst til Udlændingecenter Ellebæk tilses af en af to faste sygeplejersker den førstkommende hverdag. Her gennemføres der en indledende sundhedssamtale, hvor den frihedsberøvedes somatiske og psykiatriske helbredstilstand undersøges. Der tages i den forbindelse stilling til kroniske, potentielle og akutte problemstillinger og iværksættes relevant behandling. Der henvises til anden relevant faggruppe efter behov, eksempelvis læge.

Derudover kan frihedsberøvede efter eget ønske løbende komme i kontakt med sundhedspersonalet via anmodningsedler eller via fængselsbetjente.

Sundhedsenheden i Kriminalforsorgen Øst består af læger og sygeplejersker. Derudover er der tilknyttet en fast psykiater samt fastansatte psykologer, herunder en psykolog med specialistuddannelse i psykopatologi, der varetager udredning ved mistanke om psykiatriske lidelser.

Der benyttes elektronisk patientjournal i Udlændingecenter Ellebæk (XMO). Heri dokumenteres alle relevante sundhedsfaglige oplysninger.

Det kan endvidere oplyses, at sundhedsenheden i kriminalforsorgen er underlagt tilsyn fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

Ved behov for sundhedsfaglig behandling, som ligger ud over den ekspertise og kapacitet, der findes i kriminalforsorgen, vil relevante lægefaglige specialister blive tilkaldt, eller der vil blive henvist til speciallægepraksis og/eller sygehusafdelinger uden for matriklen.

Det bemærkes dog, at der for personer, der ikke har bopæl her i landet, gælder særlige regler i sundhedsloven i forhold til vederlagsfri sygehusbehandling.

Inden evt. sygehusbehandling påbegyndes, vejleder kriminalforsorgen derfor den frihedsberøvede om, at regionsrådet opkræver betaling af patienten for akut og fortsat behandling, medmindre regionsrådet under de foreliggende omstændigheder skønner det rimeligt at yde behandlingen vederlagsfrit, jf. sundhedslovens § 81, stk. 2.

2. Det fremgår af *anbefaling nr. 4* i rapporten fra Amnesty International, at udlændinge, som er administrativt frihedsberøvet efter reglerne i udlændinge- og hjemrejseloven, skal have adgang til mobiltelefoner og internet.

Direktoratet kan hertil oplyses, at der i lighed med, hvad der gælder i kriminalforsorgens fængsler og arresthuse, er fastsat et forbud mod besiddelse af mobiltelefoner og lignende kommunikationsudstyr for frihedsberøvede udlændinge i Udlændingecenter Ellebæk.

Forbuddet er begrundet i sikkerhedsmæssige hensyn, da en mobiltelefon eksempelvis vil kunne anvendes ved planlægning af undvigelse, indsmugling og lign., ligesom den via optagelse af lyd og billede vil kunne lagre og videregive oplysninger om sikringstekniske installationer, oplysninger om medarbejdere og frihedsberøvede, hvis anonymitet ikke kan sikres.

Opmærksomheden henledes i den forbindelse på, at der ikke er tale om, at frihedsberøvede udlændinge i Udlændingecenter Ellebæk er afskåret fra at kommunikere med omverdenen. Der er etableret fastmonterede telefoner, hvorfra frihedsberøvede ved brug af et taletidskort, som kan indkøbes i centeret, frit kan ringe til både danske og udenlandske numre.

For så vidt angår ubegrænset internetadgang for frihedsberøvede udlændinge i Udlændingecenter Ellebæk vurderes en sådan adgang at ville udgøre en sikkerhedsrisiko, idet denne efter direktoratets vurdering kan anvendes af en frihedsberøvet udlænding til f.eks. via kontakt med en eller flere personer uden for institutionen at modtage information gennem live video-streaming og lyd med henblik på koordinering af en forestående/igangværende undvigelse eller indsmugling. Det er kriminalforsorgens vurdering, at der ikke er den samme risiko forbundet med kontakt til omverdenen via den tilladte adgang til ved brug af taletidskort at ringe fra de fastmonterede telefoner, jf. ovenfor. Kriminalforsorgen Øst har oplyst, at det i øjeblikket er under overvejelse, om det er muligt at etablere internetadgang, som indeholder begrænsninger, der imødegår ovennævnte sikkerhedsrisici, for at understøtte de frihedsberøvede udlændinges mulighed for kontakt med omverdenen og for at støtte tilbagevenden til deres respektive hjemlande.”

Justitsministeriet har noteret sig *anbefaling nr. 6* i rapporten fra Amnesty International, hvorefter der bør foretages flere uafhængige undersøgelser af situationen for frihedsberøvede udlændinge i Udlændingecenter Ellebæk og i danske arresthuse.